

Załącznik 2. Protokół zbiorczy z konsultacji społecznych

Zgodnie z Opisem Przedmiotu Zamówienia, Wykonawca był zobligowany do zorganizowania pięciu spotkań konsultacyjnych. Ich charakterystyka znajduje się w Tabeli 1.

Tabela 1. Charakterystyka spotkań konsultacyjnych przeprowadzonych w ramach Projektu

Lp.	Rodzaj i zakres spotkania	Termin	Liczba uczestników
1.	Spotkanie informacyjne – omówienie celów powołania obszaru Natura 2000 Ławica Słupska PLC990001, zakresu Projektu, przedstawienie aktualnego stanu wiedzy zespołu wykonawczego na temat Obszaru	11.04.2019	55
2.	I warsztat – dyskusja o zagrożeniach i sposobach ich minimalizacji	29.10.2019	56
3.	II warsztat – dyskusja o działaniach ochronnych	30.06.2020	48
4.	III warsztat – dyskusja o projekcie rozporządzenia*	8.09.2020	35
5.	Spotkanie końcowe – dyskusja finalnej wersji rozporządzenia ws. ustanowienia planu ochrony, podsumowanie prac zrealizowanych w ramach Projektu*	13.10.2020	23

* spotkania zrealizowane w reżimie sanitarnym

W niniejszym załączniku zamieszczono zestawienie protokołów ze spotkań (opracowanych przez Kancelarię Radców Prawnych CIC Pikor, Behnke, Dmoch, Fryzowski sp. p. w Gdyni) wraz z dyskutowanymi na nich materiałami i uwagami Uczestników.

Uwagi zgłaszane w ramach procesu konsultacji społecznych podzielić można na dwie grupy:

- komentarze na warsztatach konsultacyjnych (patrz: Materiały ze spotkań konsultacyjnych)
- uwagi wniesione drogą e-mailową lub na piśmie.

Pierwsza grupa uwag była dyskutowana na bieżąco w trakcie spotkań, zostały one wzięte pod uwagę przy opracowywaniu „Dokumentacji przyrodniczej” i projektu rozporządzenia.

Zestawienie drugiej grupy uwag wraz z komentarzem Zespołu autorskiego znajduje się w Tabeli 2, zamieszczonej na końcu niniejszego dokumentu.

1. Protokół ze spotkania informacyjnego

Organizatorem warsztatu informacyjnego, w ramach Projektu pn. „Opracowanie projektu planu ochrony wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych dla morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska (PLC 990001)” był Urząd Morski w Słupsku we współpracy z wykonawcami Zadania – Instytutem Morskim w Gdańsku, działającym w konsorcjum z MEWO S.A.

W spotkaniu tym udział wzięli:

Zamawiający - Urząd Morski w Słupsku

- Anna Gliniecka-Woś
- Joanna Leleniewska
- Joanna Piotrowska
- Dagmara Szerlot

Wykonawcy Zadania

Instytut Morski w Gdańsku

- Lidia Kruk-Dowgiałło
- Monika Michatek
- Anna Barańska
- Andrzej Osowiecki
- Joanna Pardus
- Piotr Pieckiel
- Marlena Mioskowska

Przyrodnicy24

- Piotr Rydzkowski
- Andrzej Kośmicki

MEWO S.A.

- Lucjan Gajewski

Interesariusze

Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, administracji rządowej, sił zbrojnych, państwowych instytutów badawczych, organizacji pozarządowych, uczelni publicznych i przedsiębiorstw, recenzenci.

Łącznie w warsztacie informacyjnym uczestniczyło 55 osób.

Spotkanie poprowadził radca prawny Michał Behnke z Kancelarii Radców Prawnych CIC Pikor, Behnke, Dmoch, Fryzowski sp.p. w Gdyni, na zlecenie Instytutu Morskiego w Gdańsku.

Spotkanie rozpoczęło o godzinie 10.00 i zakończono o godz. 14.15

Przebieg warsztatu informacyjnego:

1. Powitanie uczestników – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC)
2. Otwarcie warsztatu – **Anna Gliniecka-Woś** (Urząd Morski w Słupsku)
3. Przedstawienie programu warsztatu, ogólnych informacji dotyczących Projektu, prezentacja składu zespołu wykonawców oraz celu i zasad konsultacji społecznych, w tym możliwości składania uwag i wniosków szczegółowych za pośrednictwem formularza kontaktowego oraz drogą mailową na utworzony na potrzeby konsultacji adres konsultacje.lawica@im.gda.pl – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC)
4. Przedstawienie informacji na temat realizowanego przez wykonawców na zlecenie Urzędu Morskiego w Słupsku, Zadania pn. „Opracowanie projektu planu ochrony wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych dla morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska (PLC 990001)”, harmonogramu prac w ramach Projektu oraz ich zakresu, podstawowych informacji o sieci obszarów Natura 2000 i o planach ochrony, a także procedury ustanawiania planów ochrony – **Monika Michałek** (Instytut Morski w Gdańsku)

Przerwa kawowa

5. Przedstawienie aktualnego stanu wiedzy zespołu wykonawczego na temat obszaru Natura 2000 Ławica Słupska na moment rozpoczęcia realizacji projektu, wskazanie na będące w dyspozycji zespołu dane oraz wyniki analizy literatury naukowej, w oparciu o które przygotowana zostanie wstępna dokumentacja przyrodnicza, w podziale na zagadnienia:
 - a) ogólne uwarunkowania przyrodnicze, informacje w zakresie bentosu, ichtiofauny, ssaków morskich oraz siedlisk – **Anna Barańska** (Instytut Morski w Gdańsku)
 - b) awifauna – **Piotr Rydzkowski** (Przyrodnicy24)
 - c) wstępna analiza wyników badań geoakustycznych – **Lucjan Gajewski** (MEWO S.A.)
6. **Dyskusja**

Wprowadzenie do dyskusji, wyjaśnienie wcześniej użytych sformułowań o charakterze fachowym, propozycja ujednoliconych zasad prowadzenia dyskusji – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).

Anna Sobczuk-Jodłowska (Wójt Gminy Ustka) zauważyła, że w związku z ruchami dna Bałtyku pewne ustalenia planu ochrony mogą w perspektywie czasu okazać się nieaktualne. W związku z tym interesuje ją czy granice obszaru również będą podlegały zmianom, co może spowodować, że ograniczenia dla inwestycji na morzu i lądzie obejmą aktualnie nieuwzględnione tereny.

W odpowiedzi **Monika Michałek** (Instytut Morski w Gdańsku) wskazała, że granice zostały wyznaczone przy powoływaniu obszaru Natura 2000, przy czym w ramach badań i monitoringu mogą być kierowane rekomendacje dotyczące ich zmiany.

Adam Grochowski (Morski Instytut Rybacki) poruszył temat analizowanych przez zespół wykonawczy materiałów z zakresu badań ichtiofauny i ich aktualności. W jego ocenie baza materiałów jest zbyt ograniczona i nie daje kompleksowego obrazu stanu ichtiofauny w obszarze. Wskazał na badania wykonywane przez MIR, znaczenie badań również dla populacji ptaków, dla których ryby stanowią bazę pokarmową. Jednocześnie poinformował o istnieniu danych z 2011 roku opracowanych przez MIR, a będących w posiadaniu GIOŚ, jednocześnie zaznaczając, że dane te były zbierane metodami niestandardowymi.

W odpowiedzi **Monika Michałek** (Instytut Morski w Gdańsku) przywołała zakres umowy, wskazując że przedmiotem zamówienia objęte zostały jedynie badania geoakustyczne, badania zoobentosu na 50 stacjach badawczych oraz badania fitobentosu na siedlisku rafy. Badania ssaków, ptaków i ichtiofauny nie będą prowadzone, a dla przygotowania projektu planu ochrony wykorzystane zostaną dostępne dane uzyskane podczas badań wykonanych przez różne podmioty w ostatnich latach.

Monika Michałek (Instytut Morski w Gdańsku) na pytanie **Macieja Karasia** (Zarząd Portu Morskiego w Ustce) o skutki planu ochrony dla farm wiatrowych oraz ustanawiania ewentualnych stref buforowych wyjaśniła, że niezależnie od aktualnie opracowywanego planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Ławica Słupska, obszar ten funkcjonuje. Wszystkie inwestycje które mogą mieć wpływ na jego funkcjonowanie podlegały i będą podlegać ocenie oddziaływania w toku procedur administracyjnych. Wydane decyzje środowiskowe dla morskich farm wiatrowych uwzględniają lokalizację w sąsiedztwie obszaru chronionego.

Joanna Jarosik (RDOŚ w Gdańsku) uzyskawszy odpowiedź na pytanie czy zespół projektowy będzie działał w oparciu o metodykę GIOŚ monitoringu przyrodniczego czy opracowując wstępną dokumentację przyrodniczą zaproponowana zostanie metoda indywidualna, zgłosiła postulat aby na etapie jej formułowania uwzględnić zasoby pokarmowe ptaków morskich.

Michał Behnke (Kancelaria Radców Prawnych CIC) zachęcił do składania do zespołu wykonawczego sugestii, które miejsca obszaru i z jakiego powodu powinny zostać przeanalizowane na etapie przygotowywania dokumentacji przyrodniczej, wskazania danych literaturowych lub wyników badań, które w ocenie interesariuszy mogą okazać się pomocne przy przygotowaniu dokumentacji.

Monika Michałek (Instytut Morski w Gdańsku) przypomniała, że zgodnie z harmonogramem realizacji projektu wstępna dokumentacja przyrodnicza ma zostać opracowana w sierpniu, a zainteresowani będą mogli odnieść się do jej treści.

Andrzej Kośmicki (Przyrodnicy24) w odpowiedzi na pytanie **Mariusza Miotke** (OTOP) wskazał, że opracowując wstępną dokumentację przyrodniczą zespół wykonawczy bazować będzie zarówno na badaniach przeprowadzonych na zlecenie inwestorów farm wiatrowych, które obejmują nie tylko miejsce planowanych inwestycji, ale również obszar referencyjny jakim jest Ławica Słupska. Dane te zestawiane będą z danych monitoringu realizowanego przez GIOŚ (Monitoring Zimujących Ptaków Morskich) oraz dostępną literaturą, całość informacji będzie brany pod uwagę przy wyciąganiu wniosków mających posłużyć do sformułowania dokumentacji przyrodniczej.

Monika Michałek (Instytut Morski w Gdańsku) na pytanie **Jerzego Bagińskiego** (WWF Polska) wyjaśniła, że używane wcześniej pojęcia dane publikowane i niepublikowane nie są związane z ich rzetelnością czy kompletnością. Dane publikowane, to te do których zespół autorski uzyskał dostęp od instytucji publicznych lub inwestorów, dane niepublikowane to dane z badań o których wiadomo, że zostały przeprowadzone, ale nie uzyskano do nich dostępu.

Joanna Piotrowska (Urząd Morski w Słupsku) na pytanie **Urszuli Bączek** (Państwowy Instytut Geologiczny) wyjaśniła, że przyczyną ograniczenia zakresu i stopnia szczegółowości badań jest wysokość uzyskanego dofinansowania oraz wysokie koszty prowadzenia badań na morskich obszarach chronionych. Uzupełniając **Monika Michałek** (Instytut Morski w Gdańsku) zwróciła uwagę na możliwość uzupełnienia wiedzy na temat przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 w przyszłości i zalecenie monitoringu określając jego stan jako nieznany.

Edyta Błońska (Akademia Marynarki Wojennej) poruszyła zagadnienie związane z lokalizacją na obszarze ławicy Słupskiej nieoficjalnych miejsc zrzutu amunicji chemicznej, które zgodnie z zapewnieniem zespołu wykonawczego będzie uwzględnione w prowadzonej analizie zagrożeń jako czynnik antropogeniczny.

Lidia Kruk-Dowgiałło (Instytut Morski w Gdańsku) zwróciła się do przedstawicieli sił zbrojnych oraz przedstawicieli Portu Morskiego w Ustce o przedstawienie informacji o planowanych działaniach na obszarze opracowania planu, które powinny zostać uwzględnione w pracach zespołu wykonawczego. **Andrzej Buczyński** (Ministerstwo Obrony Narodowej) zadeklarował współpracę w ramach kontaktów roboczych.

Na pytanie **Adama Woźniczki** (Morski Instytut Rybacki) **Monika Michałek** (Instytut Morski w Gdańsku) zapewniła, że przy opracowywaniu dokumentacji planu ochrony dla obszaru Natura 2000 ławica Słupska będzie brana pod uwagę konwergencja z przybrzeżnymi obszarami ochrony Natura 2000, ich integralność oraz funkcjonalne powiązanie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

Przerwa

Justyna Grabowska (RDOŚ Gdańsk) zwróciła uwagę na zagrożenie dla obszaru Natura 2000 ławica Słupska jakim jest wydobywanie kruszywa z dna morskiego, które jeżeli będzie dopuszczone prowadzić może do zmiany struktury i charakteru obszaru objętego ochroną.

Lidia Kruk-Dowgiałło (Instytut Morski w Gdańsku) odniosła się do końcowego etapu prac nad planem zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, w ramach których prezentowane przez Ministerstwo Środowiska stanowisko zakłada, w powołaniu na racjonalne gospodarowanie zasobami, dopuszczenie wydobywania węglowodorów i pozyskiwania kruszywa na całym obszarze morskim. Wskazała również na zagrożenia dla obszaru ławicy Słupskiej ze strony działalności rybackiej oraz na niski stopień przebadania obszarów morskich, w szczególności środkowej części Bałtyku. W imieniu zespołu wykonawczego podziękowała podmiotom, które udostępniły dane niezbędne do realizacji projektu.

7. Podsumowanie spotkania, podziękowania za owocną dyskusję i pożegnanie uczestników spotkania – **Michał Behnke**.
8. Podczas warsztatu, ani do chwili opracowania niniejszego protokołu, do Wykonawców planu nie wpłynęły na piśmie żadne wnioski, czy uwagi do przedstawionych informacji.

2. Protokół z drugiego spotkania konsultacyjnego (pierwszy warsztat roboczy)

Organizatorem spotkania konsultacyjnego, w ramach Projektu pn. „Opracowanie projektu planu ochrony wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych dla morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska (PLC 990001)” był Urząd Morski w Słupsku we współpracy z wykonawcami Zadania – Instytutem Morskim Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, działającym w konsorcjum z MEWO S.A.

W spotkaniu tym udział wzięli:

Zamawiający - Urząd Morski w Słupsku

- Włodzimierz Kotuniak
- Anna Gliniecka-Woś
- Joanna Piotrowska
- Dagmara Szerlot

Wykonawcy Zadania

Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni

- Monika Michałek
- Andrzej Osowiecki
- Anna Barańska
- Piotr Pieckiel
- Tomasz Kuczyński
- Marlena Mioskowska
- Joanna Pardus

Przyrodnicy24

- Piotr Rydzkowski
- Andrzej Kośmicki

MEWO S.A.

- Radosław Wróblewski

Interesariusze

Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, administracji rządowej, sił zbrojnych, państwowych instytutów badawczych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw, recenzenci.

Łącznie w spotkaniu konsultacyjnym uczestniczyło 56 osób.

Spotkanie poprowadził radca prawny Michał Behnke z Kancelarii Radców Prawnych CIC Pikor, Behnke, Dmoch, Fryzowski sp.p. w Gdyni

Spotkanie rozpoczęło o godzinie 10.00 i zakończono o godz. 15.00

Przebieg spotkania:

Przed oficjalnym otwarciem spotkania, w oczekiwaniu na przybycie uczestników, wyświetlono film z badań wykonanych w ramach Projektu. W filmie przedstawione zostały – siedlisko Piaszczyste ławice podmorskie (1110) oraz siedlisko Skaliste i kamieniste dno morskie, rafy (1170). Projekcja uzupełniana była komentarzem Zespołu projektowego.

1. Powitanie uczestników spotkania, przedstawienie programu spotkania, przedmiotu planowanych w dalszej części spotkania warsztatów, informacja o możliwości składania uwag i wniosków szczegółowych za pośrednictwem formularza kontaktowego oraz drogą mailową na utworzony na potrzeby konsultacji adres konsultacje.lawica@im.gda.pl – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).
2. Otwarcie spotkania – **Włodzimierz Kotuniak** (Urząd Morski w Słupsku).
3. Wprowadzenie, omówienie i przypomnienie głównych założeń Projektu oraz harmonogramu realizacji Projektu. Objaśnienie sposobu prowadzenia oceny stanu siedlisk. – **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni).
4. Prezentacja wyników badań akustycznych, fitobentosu, zoobentosu i prac studialnych (awifauna):
 - Radosław Wróblewski (MEWO S.A.) wyniki badań akustycznych.
 - Andrzej Osowiecki (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni) wyniki badań biologicznych w siedliskach 1110 i 1170.
 - Piotr Rydzkowski (Przyrodnicy24) wyniki prac studialnych dotyczących awifauny.

Po części prezentacyjnej przedstawiciele zespołu projektowego krótko odnieśli się zgłaszanych na bieżąco uwag i spostrzeżeń uczestników spotkania. Poruszano kwestię zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich, planowanych lokalizacji morskich farm wiatrowych, budowy infrastruktury przesyłowej, działalności wydobywczej, ochrony gatunków ssaków morskich oraz określenia granic obszaru objętego ochroną.

Przerwa kawowa

5. Wprowadzenie do części warsztatowej – **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni), **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC)

Omówienie sposobu prowadzenia warsztatów, omówienie przygotowanych przez zespół projektowy tabel zawierających propozycje zagrożeń.

6. Warsztaty – dyskusja w grupach dotycząca zagrożeń dla obszaru Ławica Słupska.
– **Michał Behnke, Jakub Fryzowski** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).

W trakcie warsztatów uczestnicy spotkania dokonali oceny każdego z zaproponowanych przez zespół projektowy zagrożeń według wskazanych kryteriów (zewnętrzne/wewnętrzne,

istniejące/potencjalne, znaczące/nieznaczące). W tabelach odnotowano komentarze uczestników spotkania oraz propozycje sposobu minimalizacji zagrożeń.

Przerwa lunchowa

7. Podsumowanie pracy w grupach – **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni), **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC)
8. Podsumowanie spotkania, podziękowania za owocną dyskusję i pożegnanie uczestników spotkania – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC)

3. Protokół z trzeciego spotkania konsultacyjnego (drugi warsztat roboczy)

Organizatorem spotkania konsultacyjnego, w ramach Projektu pn. „Opracowanie projektu planu ochrony wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych dla morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska (PLC 990001)” był Urząd Morski w Szczecinie we współpracy z wykonawcami Zadania – Instytutem Morskim Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, działającym w konsorcjum z MEWO S.A.

W spotkaniu tym udział wzięli:

Zamawiający - Urząd Morski w Szczecinie

- Joanna Piotrowska
- Dagmara Szerlot
- Paweł Szumny
- Andrzej Zych

Wykonawcy Zadania

- Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni
- Monika Michałek
- Andrzej Osowiecki
- Anna Barańska
- Piotr Pieckiel
- Joanna Pardus

Przyrodnicy24

- Piotr Rydzkowski

MEWO S.A.

- Radosław Wróblewski

Interesariusze

Przedstawiciele administracji rządowej, państwowych instytutów badawczych, organizacji pozarządowych, sił zbrojnych, przedsiębiorstw i jednostek samorządu terytorialnego, recenzenci.

Łącznie w spotkaniu konsultacyjnym uczestniczyło 48 osób.

Spotkanie poprowadził radca prawny Michał Behnke z Kancelarii Radców Prawnych CIC Pikor, Behnke, Dmoch, Fryzowski sp.p. w Gdyni.

Spotkanie rozpoczęło o godzinie 10.00 i zakończono o godz. 15.00.

Przebieg spotkania:

Powitanie uczestników spotkania, przedstawienie programu spotkania, przedmiotu planowanych w dalszej części spotkania warsztatów, informacja o możliwości składania uwag i wniosków szczegółowych, a także wskazanie na wymóg przestrzegania rygoru sanitarnego podczas spotkania – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).

1. Omówienie i przypomnienie głównych założeń Projektu oraz harmonogramu i przebiegu realizacji Projektu. Przedstawienie postępów realizacji Projektu. Prezentacja map opracowanych w ramach Projektu – **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni).
2. Prezentacja wyników prac dotychczas wykonanych w Projekcie
 - **Radosław Wróblewski** (MEWO S.A.) – wyniki badań akustycznych dna morskiego. Omówienie specyfiki obszaru i klasyfikacji siedlisk w ujęciu geologicznym i geomorfologicznym.
 - **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni) – weryfikacja granic siedlisk przyrodniczych w ujęciu dyrektywy siedliskowej, w oparciu o przeprowadzone badania biologiczne oraz ocenę procesów zachodzących na obszarach występowania siedlisk.Podsumowanie wyników stanu ochrony siedlisk. Określenie celu strategicznego ochrony obszaru oraz celów operacyjnych.
 - **Piotr Rydzkowski** (Przyrodnicy24) – omówienie wyników analizy danych dotyczących awifauny w obszarze, źródeł pochodzenia danych oraz metody ich modelowania. Przedstawienie propozycji zmian do Standardowego Formularza Danych (SDF) oraz oceny stanu siedlisk.

W wyniku prezentacji wywiązała się dyskusja dotycząca granic obszarów występowania siedlisk, ich zmiany oraz weryfikacji SDF, a także aspektów proceduralnych z tym związanych.

Przerwa kawowa

3. Wprowadzenie do części warsztatowej – **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni). Omówienia sposobu prowadzenia warsztatów nad sformułowaniem działań ochronnych. Przedstawienie metody formułowania proponowanych działań ochronnych w odniesieniu do zdiagnozowanego stanu siedlisk, zidentyfikowanych zagrożeń oraz realizacji celów strategicznych i operacyjnych.
4. Część warsztatowa – w oparciu o przygotowane przez organizatorów materiały w trakcie dyskusji sformułowano propozycje działań ochronnych dla obszaru w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów ochrony, które na bieżąco zapisywano w tabeli, stanowiącej załącznik nr 2 do Protokołu.

Przerwa lunchowa

5. Podsumowanie dyskusji w części warsztatowej, uzupełnienie tabeli, doprecyzowanie wcześniejszych zapisów, podziękowania za aktywny udział, zachęta do składania dalszych uwag w formie pisemnej – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).
6. Omówienie propozycji działań ochronnych wypracowanych przez zespół projektowy w toku realizacji Projektu, które będą poddawane dalszym dyskusjom i doprecyzowaniu z uwzględnieniem rezultatów prac w części warsztatowej – **Monika Michalek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni).
7. Podsumowanie spotkania, zapowiedź kolejnych spotkań, podziękowanie za udział, zaproszenie do składania dalszych uwag w formie pisemnej i pożegnanie uczestników – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).

4. Protokół z czwartego spotkania konsultacyjnego (trzeci warsztat roboczy)

Organizatorem spotkania konsultacyjnego, w ramach Projektu pn. „Opracowanie projektu planu ochrony wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych dla morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska (PLC 990001)” był Urząd Morski w Szczecinie we współpracy z wykonawcami Zadania – Instytutem Morskim Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, działającym w konsorcjum z MEWO S.A.

W spotkaniu tym udział wzięli:

Zamawiający - Urząd Morski w Szczecinie

- Joanna Piotrowska
- Dagmara Szerlot
- Paweł Szumny
- Andrzej Zych

Wykonawcy Zadania

Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni

- Monika Michalek
- Anna Barańska
- Tomasz Kuczyński
- Joanna Pardus

Przyrodnicy24

- Piotr Rydzkowski

Interesariusze

Przedstawiciele administracji rządowej, jednostek samorządu terytorialnego, sił zbrojnych, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także Słowińskiego Parku Narodowego oraz Morskiego Instytutu Rybackiego – PIB, recenzenci.

Łącznie w spotkaniu konsultacyjnym uczestniczyło 35 osób. Spotkanie poprowadził radca prawny Michał Behnke z Kancelarii Radców Prawnych CIC Pikor, Behnke, Dmoch, Fryzowski sp.p. w Gdyni.

Spotkanie rozpoczęło o godzinie 10.00 i zakończono o godz. 14.00

Przebieg spotkania:

1. Powitanie uczestników spotkania, przedstawienie programu spotkania, przedmiotu planowanych w dalszej części spotkania warsztatów, informacja o możliwości składania uwag i wniosków szczegółowych, a także wskazanie na wymóg przestrzegania rygoru sanitarnego podczas spotkania – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).
2. Omówienie i przypomnienie głównych założeń Projektu oraz harmonogramu i przebiegu realizacji Projektu. Przedstawienie postępów realizacji Projektu.
Omówienie podstaw prawnych, trybu i zakresu czynności niezbędnych do sporządzania projektów planów ochrony dla obszarów Natura 2000. Omówienie struktury projektu rozporządzenia. – **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni).
3. Wprowadzenie do części warsztatowej - Omówienie sposobu prowadzenia prac i dyskusji nad przygotowanym projektem rozporządzenia oraz dokumentowania zgłoszonych uwag. – **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni), **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).
4. Część warsztatowa – Odniesienie się kolejno do poszczególnych załączników przygotowanego przez Zespół autorski projektu rozporządzenia, odnotowanie uwag uczestników spotkania w trybie rejestruj zmiany na dokumencie roboczym zawierającym treść projektu
Zgłaszane uwagi miały na celu doprecyzowanie proponowanych zapisów projektu rozporządzenia, w przypadkach gdy wiązały się z koniecznością wyjaśnienia konkretnych zagadnień, zespół autorski czynił to na bieżąco.

W stosunku do treści załącznika nr 1 w rozporządzeniu tj. *Opis granic i mapa obszaru Natura 2000 Ławica Słupska PLC990001 objętego Planem Ochrony* poza zapytaniem dotyczącym sposobu wyznaczenia obszaru nie zgłaszano uwag.

Uwagi o charakterze porządkowym do załącznika nr 2 *Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony* zgłaszali przedstawiciele Urzędu Morskiego w Gdyni oraz Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego.

Przerwa kawowa

W przypadku Załącznika nr 3 *Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, zachowania integralności obszaru oraz spójności sieci obszarów Natura 2000*, z uwagi na właściwy stan ochrony, zapisy projektu dotyczyły zachowania stanu właściwego a nie jego odtwarzania. Przedstawicielka Urzędu Morskiego w Gdyni zaproponowała zmiany redakcyjne związane z wprowadzeniem punktów pozwalających na późniejsze precyzyjne odwoływanie się do konkretnych zapisów załącznika.

Przy okazji omawiania Załącznika nr 4 *Wskazania do zmian w istniejących (..) planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych*

jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony zwierząt dla których wyznaczono obszar Natura 2000, omówiono zaawansowanie prac nad przygotowywaniem projektu takiego planu.

Podczas dyskusji nad treścią Załącznika nr 5 *Działania ochronne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację* poruszano kwestię rozgraniczenia kompetencji pomiędzy właściwymi organami administracji morskiej, ochrony przyrody, samorządami oraz zakresu zadań realizowanych przez resort właściwy do spraw rybołówstwa, a także praktyczne aspekty proponowanych działań ochronnych. Wskazano na konieczność ustalenia ścieżki postępowania z odpadami popołowowymi oraz kompleksowego podejścia do działań edukacyjnych. Zgłoszono również uwagi co do konieczności doprecyzowania poszczególnych zapisów.

Przerwa kawowa

Omawiając Załącznik nr 7 *Sposoby monitoringu realizacji działań ochronnych oraz ich skutków* zgłoszono uwagę dotyczącą przyjętego wskaźnika monitoringu ilości wyłowionych sieci ustalonego jako ich ciężar w kilogramach, a także wskazano na celowość doprecyzowania częstotliwości zbierania informacji.

Przy okazji Załącznika nr 8 *Sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony* dyskutowano nad częstotliwością monitorowania bazy pokarmowej ptaków.

5. Podsumowanie dyskusji, informacja o możliwości przekazywania dalszych uwag przez kolejny tydzień za pośrednictwem poczty email, z sugestią umieszczania uwag w wersji elektronicznej na dokumentach które zostały przesłane uczestnikom wraz z zaproszeniem na spotkanie - **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni), **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).
6. Zakończenie spotkania. Podziękowania za aktywny udział, zachęta do składania dalszych uwag w formie pisemnej, podsumowanie spotkania, zapowiedź dalszych etapów konsultacji, pożegnanie uczestników – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).

5. Protokół z piątego spotkania konsultacyjnego (spotkanie końcowe)

Organizatorem spotkania konsultacyjnego, w ramach Projektu pn. „Opracowanie projektu planu ochrony wraz z przeprowadzeniem konsultacji społecznych dla morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska (PLC 990001)” był Urząd Morski w Szczecinie we współpracy z wykonawcami Zadania – Instytutem Morskim Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, działającym w konsorcjum z MEWO S.A.

W spotkaniu tym udział wzięli:

Zamawiający - Urząd Morski w Szczecinie

- Joanna Piotrowska
- Dagmara Szerlot

Wykonawcy Zadania

Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni

- Monika Michałek
- Anna Barańska

Przyrodnicy24

- Piotr Rydzkowski

MEWO S.A.

- Radosław Wróblewski

Interesariusze

Przedstawiciele administracji rządowej, sił zbrojnych, przedsiębiorców, Morskiego Instytutu Rybackiego – PIB i organizacji pozarządowych, recenzenci.

Łącznie w spotkaniu konsultacyjnym uczestniczyły 23 osoby.

Spotkanie poprowadził radca prawny Michał Behnke z Kancelarii Radców Prawnych CIC Pikor, Behnke, Dmoch, Fryzowski sp.p. w Gdyni.

Spotkanie rozpoczęło o godzinie 10.15 i zakończono o godz. 13.15.

Przebieg spotkania:

1. Powitanie uczestników spotkania, wskazanie na podsumowujący charakter spotkania oraz na możliwość zaobserwowania wpływu prowadzonych konsultacji na treść opracowanych dokumentów, zachęta do dyskusji – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).
2. Podsumowanie etapów realizacji Projektu. Syntetyczne omówienie prac przeprowadzonych przez zespół autorski, związanych z przygotowaniem wstępnej dokumentacji przyrodniczej, przeprowadzeniem badań, opracowaniem właściwej Dokumentacji przyrodniczej oraz projektu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Ławica Słupska PLC990001. Omówienie procesu oceny uwag i komentarzy zgłaszanych w ramach konsultacji przez zespół autorski oraz równoległej oceny zespołu recenzentów na poszczególnych etapach prac - **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni)

3. Wskazanie na zmiany wprowadzone do projektu rozporządzenia w wyniku uwag zgłoszonych w toku dyskusji, prowadzonych na wrzeźniowym spotkaniu konsultacyjnym oraz z inicjatywy zespołu autorskiego. Odnotowanie dalszych uwag uczestników spotkania, w trybie rejestruj zmiany na dokumencie roboczym zawierającym treść projektu, **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni)

Przy okazji omawiania załącznika nr 8 Sposoby monitoringu stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony wywiązała się dyskusja dotycząca metod oraz częstotliwości prowadzenia monitoring bazy pokarmowej ptaków.

4. Zachęta do zapoznania się z Dokumentacją przyrodniczą, stanowiącą kompleksowe opracowanie dotyczące obszaru Natura 2000 Ławica Słupska PLC990001 oraz obrazującą całość prac wykonanych przez zespół autorski w ramach Projektu. Rozdanie uczestnikom spotkania ankiety z prośbą o jej wypełnienie oraz wręczenie upominków - **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni)

Przerwa

5. Prezentacja "Dokumentacji przyrodniczej" tj. wyników badań środowiskowych oraz wskazanie na atrakcyjność i wyjątkowy charakter obszaru:
 - 1) badania akustyczne – **Radosław Wróblewski** (MEWO S.A.),
 - 2) siedliska - **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni),
 - 3) awifauna – **Piotr Rydzkowski** (Przyrodnicy24).
6. Podsumowanie Projektu, podziękowania dla członków zespołu projektowego oraz uczestników konsultacji społecznych - **Monika Michałek** (Instytut Morski Uniwersytetu Morskiego w Gdyni).
7. Zakończenie spotkania. Podziękowania za zaangażowanie w procesie konsultacji, pożegnanie uczestników – **Michał Behnke** (Kancelaria Radców Prawnych CIC).

Tabela 2. Uwagi zgłoszone w trakcie procesu konsultacyjnego w formie pisemnej do dnia 19.10.2020 r.

Lp.	Zakres zgłoszonej uwagi	Instytucja	Odpowiedź Zespołu autorskiego
1.	Uwagi dotyczyły zapisu w projekcie rozporządzenia z września 2020 r. „ <i>zaniechanie działań inwestycyjnych trwale przekształcających rzeźbę dna siedlisk za wyjątkiem inwestycji, dla których przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia wydane zostały decyzje administracyjne</i> ”. Zgłoszono i uargumentowano postulat aby plan ochrony nie ograniczał lokalizacji kabli do już wydanych decyzji lokalizacyjnych.	G-Solutions, Baltic Power sp. z o.o.	Uwaga została uwzględniona a zapis został uzupełniony, tak aby w zakresie elementów liniowych infrastruktury technicznej był spójny z zapisami Projektu planu zagospodarowania przestrzennego POM, wersja v.3 z lipca 2019 r.
2.	Wniosek o „ <i>sprecyzowanie w planie zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich możliwości i warunków wydobywania kopaliny – kruszywa naturalnego ze złoża ławica Słupska z pól złożowych nr II, III, VII oraz VIII oraz w perspektywie z pól złożowych I, IV, V i VI</i> ”	Sortpol	Warunki odnoszące się do zagospodarowania przestrzennego, pozyskiwania kopaliny, lokalizacji obiektów na morzu, gospodarowania wodami zostały zaprezentowane w ostatecznej wersji rozporządzenia ws. ustanowienia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 ławica Słupska (PLC990001) na końcowym spotkaniu konsultacyjnym prowadzonym w ramach Projektu. Podstawy merytoryczne przygotowania rozporządzenia i zaproponowanych warunków gospodarowania na obszarze ławicy Słupskiej znajdują się w „Dokumentacji przyrodniczej”.
3.	Kontynuując prace nad przygotowaniem projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 ławica Słupska PLC990001, należy wziąć pod uwagę Regulacje ujęte w art. 11 w połączeniu z art. 18 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa [Regulation (EU) No 1380/2013 of the European Parliament and of the Council on the Common Fisheries Policy]	GDOŚ w Warszawie	Uwzględniono
4.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie wnosi sprzeciw za uznanie Organu jako podmiotu odpowiedzialnego za działanie wymienione w: pkt. 1 str. 20 projektu rozporządzenia.	RDOŚ Szczecin	Zapis przeformułowano
5.	Przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 ławica Słupska PLC990001 są siedliska przyrodnicze z Załącznika I tzw. Dyrektywy Siedliskowej jak również gatunki ptaków wskazane w załączniku I tzw. Dyrektywy Ptasiej, tym samym sugeruje się usunięcie z całości dokumentów wyrażenia „gatunków roślin” np. „identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony, które zostały określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia”.	RDOŚ Gdańsk	Uwzględniono

Lp.	Zakres zgłoszonej uwagi	Instytucja	Odpowiedź Zespołu autorskiego
6.	Zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U z 2014 r. poz. 1713) właściwa nazwa siedliska przyrodniczego o kodzie 1110 to „Piaszczyste ławice podmorskie trwale przykryte wodą o niewielkiej głębokości” zaś siedlisko przyrodnicze o kodzie 1170 to „Rafy”. W ocenie RDOŚ w Gdańsku należy zastosować właściwą nomenklaturę.	RDOŚ Gdańsk	Zastosowano nomenklaturę siedlisk z Monitoringu gatunków i siedlisk morskich realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, na mapach natomiast nazewnictwo wskazane w Opisie Przedmiotu Zamówienia w sekcji „materiały kartograficzne”.
7.	Wg SDF dla obszaru Natura 2000 Ławica Słupska PLC990001 (aktualizacji październik 2020) uhlą nie jest przedmiotem ochrony. Czy w wyniku prac nad Planem ustalono, że zmianie ulegnie granica i powierzchnie (dodanie północnej części pasa 1170) oraz zostanie dodana do listy przedmiotów ochrony uhlą? Czy wniosek o zmianę SDF został równolegle zgłoszony do GDOS?	RDOŚ Gdańsk	Wnioski o zmiany w dokumentacji oraz propozycja aktualizacji SDF zostały przygotowane przez Zespół autorski w marcu 2020 r., zakres zmian był omawiany na spotkaniach konsultacyjnych. W kwietniu 2020 r. robocze wersje tych dokumentów zostały przekazane do GDOŚ. Obecnie (październik 2020 r.) Zamawiający przygotowuje formalne pisma w przedmiotowej sprawie.
8.	W załączniku nr 3 w warunkach odnoszących się do zagospodarowania obszarów morskich, w tym zwłaszcza rybołówstwa i żeglugi, pozyskania kopalin i lokalizacji obiektów na morzu, w odniesieniu do wymienionych w pkt. 2.1 przedmiotów ochrony, sugeruje się zapis „Zaniechanie wydobywania minerałów i węglowodorów w <u>granicach siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków</u> ”.	RDOŚ Gdańsk	Uwzględniono
9.	Zgodnie z obecną wiedzą naukową korytarze migracyjne dla ptaków pomiędzy farmami wiatrowymi powinny wnosić minimum 4 km. Sugeruje się doprecyzowanie powyższego warunku wyrażonego w pkt. 2.6. ww. załącznika nr 3	RDOŚ Gdańsk	Uwzględniono, również na skutek uwag zgłaszanych na końcowym spotkaniu konsultacyjnym przez RDOŚ Szczecin i Urząd Morski w Gdyni
10.	W pkt. 6.1 załącznika nr 3 wskazano „Wykonywanie ocen wpływu inwestycji i przedsięwzięć planowanych w rejonie Ławicy Słupskiej na parametry struktury i funkcji siedlisk: obecność typowych gatunków makrofitów, obecność typowych gatunków makrozoobentosu, stan osadów dennych”. Jedną z ról planu ochrony jest wskazanie jakie są warunki niezbędne dla utrzymania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony obszaru. W ocenie RDOŚ w Gdańsku powyższy przytoczony zapis praktycznie nic nie wnosi – procedury i zakres OOŚ wynika z przepisów ustawy oos i rozporządzenia Rady Ministrów które określają kategorie przedsięwzięć. Warunkiem utrzymania może być co najwyżej realizacja	RDOŚ Gdańsk	Procedury i zakres oos wynikają z przepisów ustawy oos i rozporządzenia Rady Ministrów które określają kategorie przedsięwzięć, jednak intencją autorów było wskazanie aby oceny te obejmowały elementy istotne dla funkcjonowania siedlisk dennych (tj. parametry stanu ochrony np. gatunki typowe). Dobrym pomysłem jest uzupełnienie zapisu o proponowany przez Państwa: "realizacja inwestycji w sposób nie powodujący pogorszenia parametrów stanu ochrony"

Lp.	Zakres zgłoszonej uwagi	Instytucja	Odpowiedź Zespołu autorskiego
	inwestycji w sposób nie powodujący pogorszenia tych parametrów, w oparciu o warunki realizacji określone na etapie ooś lub oceny wpływu na N2000 (dla tych przedsięwzięć, które by nie wymagały decyzji środowiskowej).		
11.	Odnosząc się do wskazań ujętych w załączniku 5 dotyczących podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych należy zwrócić uwagę, iż sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 położonym na obszarze morskim jest właściwy Dyrektor Urzędu Morskiego, a nie RDOŚ. Wydawana przez RDOŚ decyzja środowiskowa nie jest zezwoleniem na realizację inwestycji – tylko określa ramy środowiskowe, poza tym w zakresie oceny wpływu na N2000 w trakcie procedury ooś wypowiada się także Urząd Morski jako sprawujący nadzór nad obszarem. Tym samym RDOŚ nie ma wpływ na zaniechanie realizacji inwestycji bowiem zgodę na realizację wydaje Urząd Morski i organy budowlane. Wskazywanie RDOŚ jako organu odpowiedzialnego za wykonanie działań jest niezasadne.	RDOŚ Gdańsk	Zapis przeformułowano
12.	Brak określenia stanu ochrony populacji gatunków będących przedmiotem ochrony, ani szans ich zachowania, a więc ogólnej oceny stanu ochrony, a dla nurnika nawet nie określono obecnego stanu ochrony jego siedliska – nie pozwala na miarodajne i kompletne sformułowane wniosków co do potrzeb działań ochronnych.	RDOŚ Gdańsk	Wyjaśnienia metodyczne znajdują się opracowaniu „Metodyka oceny stanu gatunków ptaków” (Rydzkowski i in. 2020). Jednym z możliwych działań ochronnych jest "uzupełnienie stanu wiedzy" i takie działania zostały przez Zespół autorski zaproponowane w odniesieniu m. in. do nurnika.
13.	Uwaga do zał. 3 do „Projektu planu ochrony morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska” pn. „Warunki utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, zachowania integralności obszaru oraz spójności sieci obszarów natura 2000” (wersja z dn. 16.10.2020 r.). Proponowana uargumentowana zmiana: Usunięcie zapisu: o minimalnej szerokości 4 km i nadanie punktowi brzmienia: W przypadku konieczności ustalenia korytarza przelotu dla ptaków migrujących, zostaną pozostawione strefy wolne od zabudowy elektrowniami wiatrowymi. Szczegółowe zapisy dot. przebiegu korytarza migracyjnych oraz ich rozmiarów powinny zostać ustalone w ramach oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć.	PGE Baltica	Nie uwzględniono, odpowiedź Zespołu autorskiego z powodu obszerności zamieszczono pod tabelą.

Lp.	Zakres zgłoszonej uwagi	Instytucja	Odpowiedź Zespołu autorskiego
14.	Stanowisko w kwestii braku pełnego uzasadnienia dla sztywnego definiowania minimalnych wymaganych parametrów korytarzy przelotowych. Zapisy „Projektu planu ochrony morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska” nie wskazują konkretnej lokalizacji korytarzy migracyjnych dla ptaków, zatem odgórne ustalanie ich minimalnej szerokości nie wydaje się uzasadnione i nie gwarantuje braku znaczącego oddziaływania na środowisko skutków przyjęcia Planu. Zasadne jest, aby szerokość korytarza, tak jak jego dokładny przebieg, rozmiar i kształt były ustalane w ramach oceny oddziaływania na środowisko, o ile zajdzie konieczność wyznaczenia korytarza, zaś inne działania minimalizujące potencjalny wpływ na ptaki będą niewystarczające. Odgórne przesądzenie w planie ochrony obszaru Natura 2000 Ławica Słupska o minimalnej wielkości odsunięcia linii zabudowy elektrowniami wiatrowymi od tego obszaru wynoszącej 2 km oraz minimalnej szerokości korytarza wolnego od zabudowy elektrowniami pomiędzy poszczególnych MFW wynoszącej 4 km nie znajduje w opinii PSEW uzasadnienia (...)	Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej (uwaga zgłoszona 21.10.2020 r., całe pismo przekazane Zamawiającemu)	Patrz stanowisko Zespołu autorskiego zamieszczone pod tabelą.

UWAGA: Wersja rozporządzenia przekazana Zamawiającemu jako produkt finalny Projektu nosi datę 19.10.2020 r.

Ad. pkt 13, 14.

Plan ochrony Obszaru Natura 2000 i Dokumentacja wykonana w ramach planu w zakresie wspomnianego zapisu bazuje na prawodawstwie krajowym, tj. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. 2010 nr 64 poz. 401), gdzie §3.1 stanowi, że zakres prac obejmujący m.in. ustalenie warunków utrzymania i odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru, zachowania integralności obszaru oraz spójności sieci Natura 2000 przez ppkt. d) wskazanie sposobów zagospodarowania akwenów morskich, zwłaszcza prowadzenia rybołówstwa i żeglugi, pozyskania kopalin oraz lokalizacji obiektów na morzu oraz ppkt. j) wstępne ustalenie dla przedsięwzięć, w zależności od ich charakterystyki i lokalizacji w obszarze ryzyka negatywnego oddziaływania na obszar. Ww. elementy zostały w sposób wyczerpujący zaprezentowane w projekcie planu oraz rozporządzenia i były przedmiotem kolejnych spotkań konsultacyjnych w szerokim gronie beneficjentów, gdzie wspólnie wypracowywano zapisy planu.

Podczas prowadzonych prac autorzy planu stosowali zaktualizowane wytyczne Komisji Europejskiej z 2018 r. dotyczące stosowania art. 6 Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywy siedliskowej), gdzie:

Punktem wyjścia artykułu 6.2 jest zasada zapobiegania: „Państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu [...] jak również [...] niepokojenia [...]”. Niedopuszczalne jest czekanie z wprowadzeniem środków na pogorszenie stanu lub wystąpienie niepokojenia (wyrok Trybunału, C-418/04). Ponadto państwa członkowskie są zobowiązane do zastosowania środków zapobiegawczych w celu uniknięcia pogorszenia stanu siedlisk lub niepokojenia gatunków w związku z przewidywalnym zdarzeniem, działalnością lub procesem. Środki te dotyczą gatunków i siedlisk, dla których dane obszary zostały

wyznaczone i w razie potrzeby powinno się je wdrażać poza ich granicami. Jeśli ocena planu lub przedsięwzięcia jest konieczna, aby zapewnić zgodność z przepisami art. 6 ust. 2, musi ona zostać przeprowadzona zgodnie z wymogami art. 6 ust. 3.

Aby właściwy organ mógł zdecydować, czy środki łagodzące są wystarczające do usunięcia potencjalnych negatywnych skutków planu lub przedsięwzięcia na danym obszarze (i nie powodują przypadkowo innych niekorzystnych skutków dla danych gatunków i typów siedlisk), każdy środek łagodzący musi być szczegółowo opisany, wraz z opartym na dowodach naukowych wyjaśnieniem dotyczącym sposobu, w jaki ten środek wyeliminuje lub ograniczy zidentyfikowane niekorzystne skutki.

W oparciu o wspomniane wymogi prawne oraz wyniki badań naukowych wykorzystanych zarówno w projekcie Planu Ochrony, jak i w „Prognozie oddziaływania na środowisko projektu planu zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1: 200 000” dla obszaru przylegającego do Ławicy Słupskiej, na którym dozwolona jest funkcja E zapisano wymogi względem migrujących ptaków.

Pozostawienie wolnych od zabudowy elektrowniami korytarzy o szerokości co najmniej 4 km pomiędzy morskimi farmami wiatrowymi z ich odpowiednim usytuowaniem, zgodnych ze stwierdzonymi głównymi kierunkami przemieszczania się migrujących ptaków, w okresie jesiennym na zimowiska i w okresie wiosennym z zimowisk na linii NE-SW (Keslinka i in. 2017), pozwoli na zminimalizowanie ryzyka powstania efektu bariery w dostępie do obszarów Natura 2000 PLC9900001 Ławica Słupska, PLB990002 Przybrzeżne wody Bałtyku i PLB990003 Zatoka Pomorska populacjom ptaków będącym przedmiotami ich ochrony. Szerokość korytarza co najmniej 4 km wynika z podwojenia odległości 2 km od zewnętrznych elektrowni wiatrowych w MFW (po 2 km z każdej strony trasy przelotu), w której ptaki są znacznie prześlazane. Większość ptaków morskich omija pracujące farmy wiatrowe w odległości do 2 km (Petersen i in. 2006). Dotyczy to również lodówki *Clangula hyemalis*, której populacja zimująca jest przedmiotem ochrony zarówno obszaru PLC990001 Ławica Słupska, PLB990002 Przybrzeżne wody Bałtyku, jak i PLB990003 Zatoka Pomorska oraz jest gatunkiem narażonym na wyginięcie wg IUCN (IUCN 2017-3).

Bariera w postaci pojedynczej farmy nie miałaby istotnego znaczenia dla migracji ptaków dorosłych i na zimowiska zlokalizowane na obszarze Ławicy Słupskiej, Przybrzeżnych wodach Bałtyku lub Zatoce Pomorskiej. Jednakże w sytuacji zlokalizowania na północnym i północno-wschodnim krańcu Ławicy Słupskiej dużego obszaru pod wykorzystanie na rzecz energetyki odnawialnej, gdy pomiędzy farmami wiatrowymi nie wyznaczy się korytarzy migracyjnych wolnych od elektrowni, utworzona zostanie rozległa bariera na trasie migracji ptaków, która może powodować zmianę tych tras. Bariera taka utrudni również ptakom lokalne przeloty, np. w poszukiwaniu pożywienia. Ptaki będą omijać obszary zabudowane przez elektrownie wiatrowe, a w mniejszym stopniu próbować przelatywać pomiędzy rzędami elektrowni (jest to mniej prawdopodobne, ponieważ ptaki wodne omijają zwykle tego typu obiekty w odległości min 2 km). Ptaki dorosłe najprawdopodobniej będą w stanie przyzwyczaić się do obecności farm wiatrowych (tzw. zjawisko habituacji), jednak dla ptaków młodych, niedoświadczonych, wędrujących w stronę zimowisk pierwszy raz w życiu, ominięcie rozległej bariery może stanowić problem, prowadzący do ich większej śmiertelności podczas pierwszego roku życia (Clark i Martin 2007; Redmond i Murphy 2012; McKim-Louder in. 2013). Nie można więc wykluczyć, że przy braku utworzenia korytarzy migracyjnych na linii wędrówek większości gatunków ptaków morskich w tym rejonie (NE-SW), rozległa bariera w postaci grupy farm wiatrowych na północnym i północno-wschodnim stoku Ławicy Słupskiej mogłaby znacząco negatywnie wpłynąć na chronione gatunki ptaków i ich siedliska oraz na cele, przedmioty ochrony i integralność obszarów Natura 2000 PLC990001 Ławica Słupska, PLB990002 Przybrzeżne wody Bałtyku i PLB990003 Zatoka Pomorska oraz spójność sieci obszarów OSO.

Zatem warunek zapewnienia korytarzy migracyjnych o szerokości minimum 4 km, dla ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 PLC990001 Ławica Słupska jest jednym z kryteriów oceny w Metodocy stanu ochrony gatunków ptaków w obszarze opracowanym w ramach Projektu „Opracowanie projektu planu ochrony morskiego obszaru Natura 2000 Ławica Słupska (PLC990001)”. Należy przy tym zwrócić uwagę, że takie korytarze mogą zostać doprecyzowane na etapie projektu budowlanego, gdy ustalony zostanie ostateczny kształt projektowanych morskich farm wiatrowych. Na przebiegu ww. korytarzy można też instalować sieć elektroenergetyczną, ponieważ instalacja taka nie będzie miała żadnego wpływu na ptaki w fazie eksploatacji MFW, a w fazie ich budowy i likwidacji będzie wywierać na ptaki morskie oddziaływanie, które nie będzie już tak zaznaczone.

Literatura:

- Clark M. E., Martin T.E. 2007. Modeling tradeoffs in avian life history traits and consequences for population growth. *Ecol. Model.* 209:110–120.
- Keslinka L., Skov H., Žydelis R. 2017. Przeprowadzenie badań środowiskowych wraz ze sporządzeniem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia obejmującego budowę na Morzu Bałtyckim farmy wiatrowej wraz z morską i lądową infrastrukturą przyłączeniową. Raport oceny wstępnej. Awifauna (ptaki migrujące). Instytut Morski w Gdańsku (Lider) w konsorcjum z MEWO S.A.
- McKim-Louder M.I., Hoover J.P., Benson T.J., Schelsky W.M. 2013. Juvenile Survival in a Neotropical migratory songbird is lower than expected. *PLoS ONE* 8:e56059.
- Petersen I.K., Christensen T.K., Kahlet J., Desholm M., Fox A.D. 2006. Final results of bird studies at the offshore wind farms at Nysted and Horns Reef, Denmark. Commissioned report to Elsam Engineering and Energy E2.
- Redmond L.J., Murphy M.T. 2012. Using complementary approaches to estimate survival of juvenile and adult Eastern Kingbirds. *J. Field Ornithol.* 83:247–259.